

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
281-96/17
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

BEOGRADSKI CENTAR
ZA LJUDSKA PRAVA

дел. бр. 44391 датум: 4. 12. 2017.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

ПРАЋЕЊЕ ПОСТУПАЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА ПРЕМА МИГРАНТИМА
И ТРАЖИОЦИМА АЗИЛА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Извештај о посети Прихватном центру у Суботици

Београд, новембар 2017. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (у даљем тексту: НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамом разговара са тим лицима и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, као и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

У институцији Заштитника грађана формирана је посебна организациона јединица Секретаријат Националног механизма за превенцију тортуре, која обавља стручне послове НПМ, чији је мандат одређен чланом 4. Опционог протокола за превенцију тортуре. Секретаријатом руководи секретар НПМ у складу са смерницама заменика Заштитника грађана, задуженог за заштиту права лица лишених слободе.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ,² којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног поступка по јавном позиву,³ Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то: Београдски центар за људска права, Виктимолошко друштво Србије, Група 484, Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S), Комитет правника за људска права (YUCOM), Међународна мрежа помоћи (IAN), Одбор за људска права – Ваљево, Хелсиншки одбор за људска права у Србији и Центар за људска права – Ниш.

По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеним установама. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

¹ "Сл. лист СЦГ – Међународни уговори", бр. 16/05 и 2/06 и "Сл. гласник РС – Међународни уговори", бр. 7/11.

² Потписан 12. децембра 2011. год.

³ Објављен 29. јануара 2016. год. у "Сл. гласнику РС".

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОСЕЋЕНЕ УСТАНОВЕ	Прихватни центар у Суботици, Гранични прелаз Хоргош и Гранични прелаз Келебија
ЦИЉ ПОСЕТА	Праћење поступања надлежних органа према мигрантима и тражиоцима азила
ПОСЕТЕ ОБАВИО	Заштитник грађана, у сарадњи са Београдским центром за људска права
ДАТУМ ПОСЕТА	21. и 22. новембар 2017. године
НАЈАВА ПОСЕТА	Посете су ненајављене
ТИМ ЗА ПОСЕТЕ	<p>Вођа тима: Марко Анојчић, <i>Стручна служба Заштитника грађана/НПМ</i></p> <p>Чланови тима: Јелена Самарџић, <i>Стручна служба Заштитника грађана/НПМ</i> Милена Васић, <i>Београдски центар за људска права</i> Марко Васиљевић, <i>Београдски центар за људска права</i></p> <p>Преводацац: Милена Роаји, <i>фарси језик</i></p>

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Службеници ангажовани у Прихватном центру у Суботици су остварили пуну сарадњу са тимом НПМ, омогућивши му да несметано обави свој мандат. Службеници су пружили све тражене информације и омогућили приступ просторијама и инсталацијама, несметан увид у тражену документацију и ненадзиране разговоре са мигрантима по избору чланова тима. Полицијски службеници који раде на граничним прелазима су тиму НПМ омогућили приступ мигрантима који тамо бораве.

ТОК ПОСЕТЕ

Посете Граничном прелазу Хоргош и Прихватном центру у Суботици су обављене 21. новембра 2017. године. На Граничном прелазу Хоргош тим се представио полицијским службеницима, па је обавио разговор са јединим мигрантом који се овде налазио. У Прихватном центру у Суботици, након представљања мандата и чланова тима НПМ руководству, тим НПМ је, подељен у неколико група, обавио разговоре са службеницима који су овде ангажовани и са мигрантима, остварио увид у релевантну документацију и обишао просторије за смештај. Нарочито је праћено поступање по раније упућеним препорукама НПМ. На завршном разговору са руководством су изнети главни утисци о посети и налази чланова тима о стању у Прихватном центру. На Граничном прелазу Келебија, који је посећен 22. новембра 2017. године, чланови

тима су се представили полицијским службеницима из Управе граничне полиције, па су потом обавили разговоре са неколико миграната које су ту затекли.

1. УВОД

НПМ је током 2016. године 3 пута посетио Прихватни центар у Суботици. О овим посетама су сачињени извештаји са препорукама мера за отклањање уочених недостатака и унапређење поступања.⁴ Последњи пут, Центар је посећен у децембру 2016. године, када је служио за краћи боравак миграната који су доведени из других центара, пре њиховог пријема у Мађарску. Тада је НПМ затекао 82 миграната. На дан ове посете у Центру се налазило 91 миграната. Из Авганистана је било 61 миграната, из Сирије 15 миграната, из Ирака њих 7, из Ирана 4, Пакистана 3 и Обале Слоноваче 1. Пунолетних је 40 (16 жена и 24 мушкараца, од тога 6 самаца), а малолетних 51 (20 девојчица и 31 дечака, од тога 7 без пратње).

Гранични прелази Хоргош и Келебија су такође раније посећивани од стране НПМ. У њиховој непосредној близини, уз само граничну линију, су се налазили импровизовани кампови у којима су мигранти чекали пријем код мађарских власти. Приликом посета граничним прелазима обављеним током 2016. године утврђено је да се број миграната који бораве овде смањује: у августу се на Граничном прелазу Хоргош налазило око 400 миграната, а на Граничном прелазу Келебија њих око 150,⁵ док је у децембру на Граничном прелазу Хоргош затечено око 60 миграната, а на Граничном прелазу Келебија њих око 100.⁶ Сада, осим представника мигрантске заједнице (*community leaders*), тим НПМ овде није затекао друге мигранте.

2. ПРИХВАТНИ ЦЕНТАР У СУБОТИЦИ

2.1. ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУКАМА

2.1.1. Праћење поступања по препорукама из извештаја о посетама Прихватном центру у Суботици

НПМ је након ранијих посета Прихватном центру упутио укупно 6 препорука.

1. и 2.

ПРЕПОРУКА април 2016. г.

У Прихватном центру биће израђен и на уочљив начин истакнут Кућни ред преведен на енглески, арапски и фарси језик.

ПРЕПОРУКА септембар 2016. г.

У Прихватном центру у Суботици Правила о кућном реду, преведена на енглески, арапски и фарси језик, ће се видно истакнути, на месту које је под надзором

⁴ Извештај о посети Прихватном центру Суботица бр. 281-21/16 од 8. априла 2016. год; Извештај о посети Прихватном центру у Суботици, граничним прелазима Хоргош и Келебија и Дому за децу ометену у развоју „Колевка“ – Суботица, бр. 281-62/16 од 13. септембра 2016. год; Извештај о посетама Прихватним центрима у Суботици и Сомбору и Граничним прелазима Хоргош и Келебија, бр. 281-99/16 од 27. децембра 2016. год.

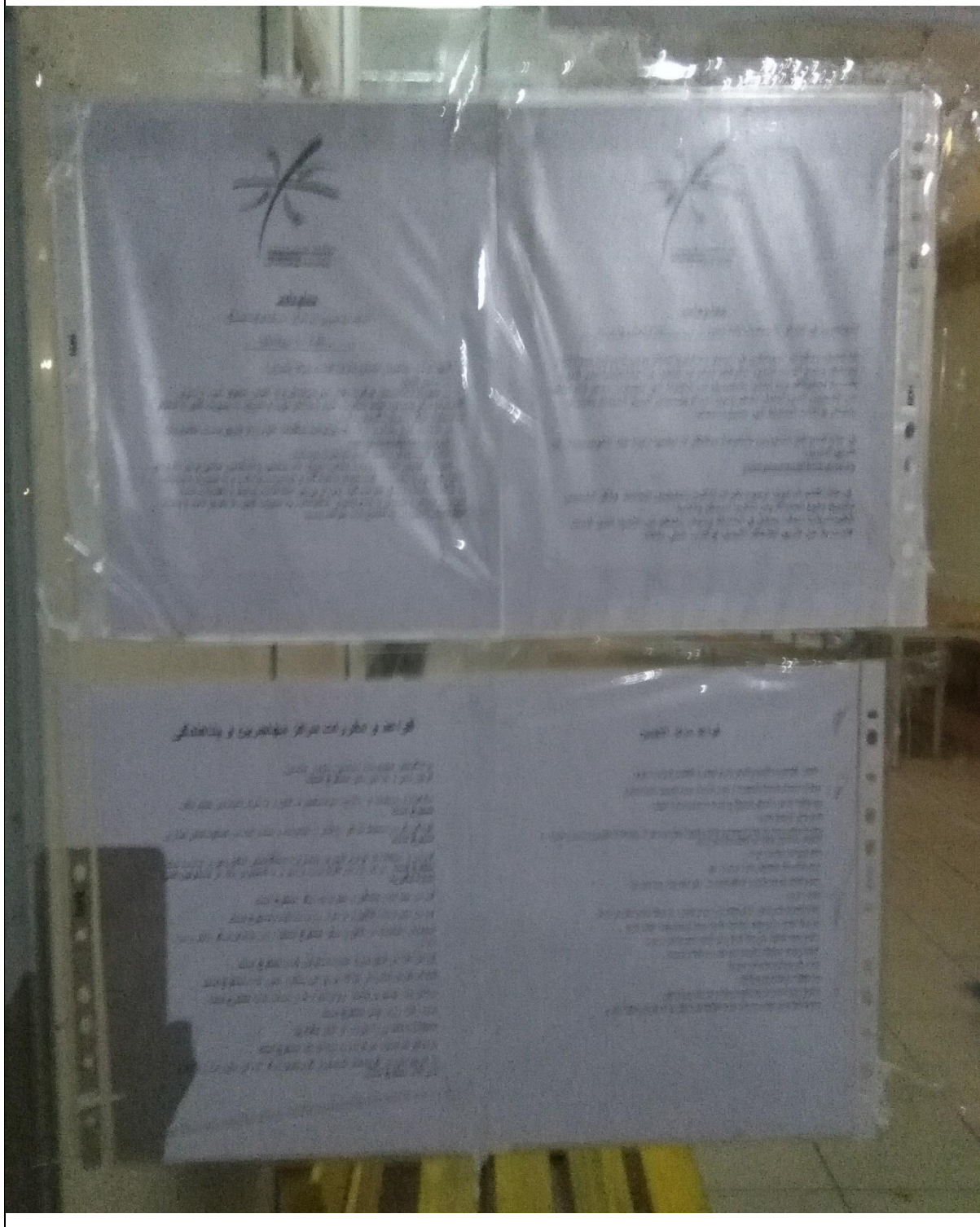
⁵ Извештај о посети Прихватном центру у Суботици, граничним прелазима Хоргош и Келебија и Дому за децу ометену у развоју „Колевка“ – Суботица.

⁶ Извештај о посетама Прихватним центрима у Суботици и Сомбору и Граничним прелазима Хоргош и Келебија.

запослених у Центру (на улазу у управну зграду, са унутрашње стране прозора управне зграде или сл.)

ПОСТУПАЊЕ

У оквиру Центра су истакнута правилна кућног реда. За разлику од претходне посете, када су се правила налазила на прозору управне зграде, сада су правила истакнута на улазним вратима у заједничку просторију.

3.

ПРЕПОРУКА септембар 2016. г.

Министарство унутрашњих послова и Полицијска управа у Суботици ће у циљу заштите безбедности миграната и других лица и њихове имовине обезбедити континуирано присуство униформисаних полицијских службеника у Прихватном центру у Суботици.

ПОСТУПАЊЕ

Полицијски службеници и даље 2 пута дневно обилазе Прихватни центар, ујутру и увече, с тиме што су униформисани они који долазе увече. Како су службеници Комесаријата истакли тиму НПМ, у Центру је мирно и нема сукоба.

4. и 5.

ПРЕПОРУКА септембар 2016. г.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Центар за социјални рад града Суботице ће у циљу заштите рањивих група миграната (старих, жена, малолетника, жртва насиља и других) обезбедити континуирано присуство службеника центра за социјални рад у Прихватном центру у Суботици.

ПРЕПОРУКА децембар 2016. г.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Центар за социјални рад града Суботице ће предузети мере како би теренски стручни радници за рад са мигрантима више времена посвећивали стручном раду са рањивим групама миграната у Прихватном центру у Суботици.

ПОСТУПАЊЕ

Поводом препоруке НПМ из августа 2016. године, Центар за социјални рад града Суботице је обавестио НПМ да су средствима Дечијег фонда Уједињених Нација (УНИЦЕФ),⁷ од почетка новембра 2016. године ангажована 4 теренска стручна радника за рад са мигрантима, који су доступни 24 сата седам дана недељно, као и да они свакодневно обилазе Прихватни центар у Суботици и избеглички кампа у непосредној близини границе са Мађарском, прикупљају релевантне податке и комуницирају са свим актерима који учествују у пружању заштите мигрантима.⁸ Приликом претходне посете НПМ, обављене у децембру 2016. године, утврђено је да је планирано да теренске раднице периодично врше посете Прихватном центру, током којих би обављале разговоре са мигрантима, али да су оне изузетно мало времена биле присутне у Центру.

Нажалост, током ове посете је утврђено да су услуге социјалне заштите у још мањем обиму доступне рањивим групама миграната. Према наводима службеника Комесаријата, у Центру за социјални рад града Суботице више нема теренских радница, па запослени Центра долазе на позив, када се укаже потреба и када им текуће обавезе то дозвољавају (нпр. током дневне паузе). Тренутно из Центра за социјални рад Кањижа долази један стручни радник када је потребно овде сместити малолетника без пратње који је пронађен ван центара за мигранте.

⁷ United Nations Children's Fund.

⁸ Акт Центра за социјални рад града Суботице бр. 55100-532/16 од 17. новембра 2016. године.

На дан посете, у Прихватном центру се налазило 51 малолетних миграната, од тога њих 7 без пратње, као и 16 жена. Тим НПМ је обавио разговоре са 2 малолетника без пратње одраслих чланова породице који су тврдили да имају по 12 година и да их нико није обилазио од службеника центра за социјални рад.

Највећи део обавеза у вези са смештајем и збрињавањем миграната је на Комесаријату за избеглице и миграције. Ипак, за управљање миграцијама, а нарочито за одговарајући одговор на повећан број миграната у Србији у протеклих неколико година, потребно је ангажовање и других државних органа, организација и установа, нарочито оних који пружају социјалну и здравствену заштиту, образовање и слично. Иако координација и сарадња различитих органа на државном нивоу постоје и углавном су добре, на терену службеници Комесаријата који раде у центрима за мигранте често немају довољну подршку других служби у појединим аспектима поступања према мигрантима. **НПМ је у Прихватном центру у Суботици уочио заинтересованост службеника Комесаријата и њихову посвећеност обавезама, али је за свеобухватнији одговор на потребе миграната и њихову заштиту потребна подршка и других служби које пружају услуге у локалној средини.**

ПРЕПОРУКА

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Центар за социјални рад града Суботице ће у циљу заштите рањивих група миграната (старих, жена, малолетника, жртва насиља и других) обезбедити континуирано присуство службеника центра за социјални рад у Прихватном центру у Суботици.

6.

ПРЕПОРУКА септембар 2016. г.

Комесаријат за избеглице и миграције ће предузети мере како би се у Прихватном центру у Суботици обезбедио тоалет прилагођен особама са инвалидитетом.

ПОСТУПАЊЕ

Радови на обезбеђивању услова за смештај особа са инвалидитетом, који су приликом претходне посете били у току, су окончани и Центар сада располаже са собом и тоалетом који су прилагођени потребама особа са инвалидитетом. С обзиром да их у тренутку посете није било у Центру, у овој соби се налазила мигранткиња са недавно рођеном бебом (10 дана), што се и иначе практикује када је ова соба слободна. Пре доласка миграната са инвалидитетом службеници Комесаријата се унапред о томе обавесте и припреме собу. У протеклом периоду овде је из Прихватног центра у Кикинди премештено дете са аутизмом, заједно са другим члановима породице.

2.1.2. Праћење поступања по препорукама упућеним Комесаријату за избеглице и миграције у извештајима о посетама другим центрима

НПМ је приликом посетама другим центрима за прихват и збрињавање миграната (прихватни центри, центри за азил и други) уочавао исти или сличан начин рада центара и поступања према мигрантима, као и могућности за унапређење, па је на основу тога упућивао препоруке Комесаријату које су се односиле на све центре.

1.

ПРЕПОРУКА децембар 2016. г.⁹

Комесаријат за избеглице и миграције ће у свим установама за смештај миграната и тражилаца азила истаћи обавештења о могућности и процедури притуживања на рад лица ангажованих у установама и информације о релевантним организацијама које им могу пружити помоћ у томе.

ПОСТУПАЊЕ

Информације о могућности и начину притуживања су истакнуте на улазним вратима у заједничку просторију, уз кућни ред Центра.

2.

ПРЕПОРУКА април 2017. г.¹⁰

Комесаријат за избеглице и миграције ће у свим центрима за смештај и збрињавање миграната организовати учестале периодичне састанке службеника и представника миграната, током којих би мигранти добили њима значајне информације о дешавањима у центру и могли да службеницима укажу на евентуалне проблеме у вези са радом центра и изнесу предлоге за њихово решавање.

ПОСТУПАЊЕ

Слично као и у другим центрима, и у овом постоје представници мигрантске заједнице, који комуницирају са службеницима Комесаријата око свих питања од значаја за рад Центра. Ипак, многи мигранти са којима су обављени разговори су истакли да често нису информисани о актуелностима. **Службеници Комесаријата који раде у Прихватном центру у Суботици би требало да обрате пажњу да представници миграната, који су најближи извору информација, тај свој положај не злоупотребљавају и да информације које добијају преносе свима који се налазе у овом Центру.**

3.

ПРЕПОРУКА јун 2017. г.¹¹

Комесаријат за избеглице и миграције ће предузети мере како би сви центри за прихват и збрињавање миграната (центри за азил и прихватно-транзитни центри)

⁹ Извештај о посетама прихватним центрима у Принциповцу, Шиду и Адашевцима, бр. 281-98/16 од 12. децембра 2016. год.

¹⁰ Извештај о посети Прихватном центру у Дивљани, бр. 281-36/17 од 12. априла 2017. год.

¹¹ Извештај о посети Центру за азил у Крњачи, бр. 281-49/17 од 3. јула 2017. год.

евидентирали ванредне догађаје. Ова евиденција би, као минимум, требало да садржи детаљан опис ванредног догађаја, мигранте који су учествовали у њему и мере које су предузете (позив полицији или другим службама, обављени лекарски прегледи, евентуалне мере предузете према мигрантима и друго).

ПОСТУПАЊЕ

Службеници Комесаријата истичу да у овом Центру нема озбиљнијих инцидената и да се сви проблеми решавају разговором. Тиму НПМ је представљен случај када је старији брат физички напао млађу браћу. Другог насиља у породици, према наводима службеника, нема. Ипак, евиденција ванредних догађаја није успостављена.

Уредно вођење евиденција о догађајима у установи, које садрже све потребне информације, истовремено доприноси ефикасном управљању установом и бољој заштити појединаца. Стога, службеници који руководе установом или раде у њој би требало да обрађују информације и воде евиденције о догађајима од значаја, уз поштовање приватности људи.

ПРЕПОРУКА

Комесаријат за избеглице и миграције ће у Прихватном центру у Суботици успоставити евиденцију ванредних догађаја.

4.

ПРЕПОРУКА август 2017. г.¹²

Комесаријат за избеглице и миграције ће у свим центрима за прихват и збрињавање миграната организовати пружање психолошке подршке мигрантима (ангажовањем стручних лица, обезбеђивањем одговарајућих просторија за обављање поверљивих разговора са мигрантима и предузимањем других потребних мера).

ПОСТУПАЊЕ

У Прихватном центру у Суботици није организована психолошка подршка за мигранте. Једна психолошкиња ради у кутку за децу и усмерена је на рад са децом. Службеници Комесаријата истичу да се они посвећују разговорима са мигрантима који имају одређене проблеме. Атмосфера у овом и другим центрима на северу је релаксиранија у односу на ситуацију у центрима из других делова земље, због извесности скорог преласка границе и наставка пута миграната. Такође, мигранти се у овом Центру кратко задржавају, углавном до 2 - 3 недеље.

¹² Извештај о посети Прихватном центру у Врању, бр. 281-67/17 од 21. септембра 2017. год.

2.2. ЗБРИЊАВАЊЕ МИГРАНАТА

Као што је било приликом претходне посете, овај Центар и даље служи за привремени смештај миграната, док не дође њихов скори ред за пријем код мађарских власти. Они се овде премештају из других центара и остају од неколико сати до 2 – 3 недеље. Такође, постоји неколико породица које нису успеле да се адаптирају на боравак у другим центрима, па су због превенције проблема оне премештене овде, без обзира што ће на пријем чекати неколико месеци. Ове породице се налазе у одвојеним контејнерима за смештај у дворишту Центра. НППМ је обишао један од ових контејнера и утврдио да су услови у њему добри, да је довољно загрејан и да има свој тоалет.

Према наводима службеника Комесаријата, Центар је отвореног типа, па мигранти могу слободно да излазе из Центра. Капија је отворена од 8 до 22 часа. Пунолетни мигранти имају већу слободу излазака, док се на малолетнике обраћа посебна пажња када излазе и где ће ићи.

Мигранти са којима су чланови тима обавили разговоре нису наводили било какав проблем са службеницима ангажованим у Центру нити су имали примедби на њихово поступање. Породице су истакле проблем велике загушљивости просторија у којима бораве. Такође, како нема услова за чување хране у хладном, намирнице попут млека се врло брзо кваре, што представља велики проблем породицама са малом децом. И у овом Центру је поново истакнут проблем са недовољним бројем пелена за децу.

Највећи број примедби НППМ је добио на исхрану. Квалитет хране је незадовољавајући, па мигранти често сами купују додатне намирнице, што им представља велико оптерећење. Проблем је и што труднице, породиље и дојиље немају икаквих бенефиција приликом расподеле хране, у смислу посебне или додатне исхране. Такође, мигранти се хране у својим собама, јер је шатор у коме се дели храна, као и простор који је намењен за трпезарију, чије је опремање било у току приликом претходне посете, превише хладан за седење и обедовање, што је констатовао и тим НППМ приликом обиласка Центра. НППМ је добио информацију да је у плану постављање бољег крова ове просторије. Проблем са квалитетом исхране и условима за обедовање су уочили и тиму НППМ представили и службеници Комесаријата.

Храну обезбеђује и дели хуманитарна организација Црвени крст. НППМ је остварио увид у резултате анкете коју је ова организација спровела међу мигрантима о томе колико су задовољни исхраном и резултати су показали да је највећи број њих задовољан. Ипак, ово не одговара чињеницама до којих је дошао тим НППМ током разговора са мигрантима и службеницима, као ни информацијама које су мигранти испричали службеницима Комесаријата, јер се, према службеним наводима, и њима често жале.

1.

ПРЕПОРУКА

Комесаријат за избеглице и миграције ће предузети потребне мере како би се у Прихватном центру у Суботици обезбедила исхрана за мигранте која је довољно разноврсна и квалитетна да одржи њихово добро здравље и снагу.

Комесаријат за избеглице и миграције ће у Прихватном центру у Суботици обезбедити одговарајућу трпезарију.

2.2.1. Здравствена заштита

У Центру су ангажована 3 лекара и 3 медицинска техничара. Они су овде присутни сваког дана, осим петка и недеље, од 14 до 18 часова и сваког другог дана се замењује персонални састав. Ван радног времена, у хитним ситуацијама контактира се Служба хитне помоћи. Представници Комесаријата имају кључеве од амбуланте и приступ прибору за прву помоћ. Према наводима лекарке, приликом пријема миграната у Центар обавља се први медицински преглед. Ако су неопходни специјалистички прегледи, мигранти се возе у Општу болницу у Суботицу. Извештаји лекара специјалиста се предају мигрантима, а копија овог извештаја се улаже у његов досије у амбуланти. Комуникација са мигрантима се обавља на енглеском језику, а један од лекара добро познаје и говори арапски. Лекарка истиче да до сада није било проблема у комуникацији.

У тренутку посете НПМ, у Центру је према подацима медицинског особља било 10 трудница. Гинеколошки прегледи се обављају у Општој болници у Суботици или у диспанзеру за жене у Дому здравља. Патронажне сестре Дома здравља Суботица обилазе породиље по изласку из породилишта.

У Центру не постоји посебна соба за изолацију оболелих миграната. У случају инфективних обољења, мигранти се упућују у Општу болницу у Суботицу. Медикаметозну терапију и другу медицинску опрему обезбеђује хуманитарна организација. Уколико постоји потреба за лековима који недостају у амбуланти, обавештавају се представници те организације како би се они обезбедили.

Лекарски прегледи се евидентирају у протоколу прегледа, а воде се и дневни извештаји о броју обављених прегледа. Од почетка новембра до тренутка посете НПМ, обављено је 195 прегледа. У протокол се уписују датум пријема, име и презиме, пол, година рођења, држава порекла, дијагноза, терапија и евентуалне напомене. Извештаји о броју обављених лекарских прегледа на месечном нивоу се подносе Комесаријату и организацији која плаћа лечење. Тренутно се мигранти најчешће обраћају за лекарску помоћ због прехлада, грипа, кашља, главобоље и сличног. Поједини мигранти имају и психијатријске дијагнозе.

Мигранти са повредама задобијеним приликом покушаја преласка српско-мађарске границе се медицински збрину, а у случају потребе превозе се у суботичку болницу. Према наводима лекарке, последњи случај мигранта који се овим поводом обратио за лекарску помоћ је био крајем прошле године. Сада се мигранти углавном јављају због рана од дуготрајног ходања.

Ипак, службеници Комесаријата су тиму НПМ навели да се дневно у Центар јаве њих 1 – 2 који су покушали да наставе пут тако што су нелегално ушли у Мађарску и да су уочили да је смањен интензитет насиља, иако и даље има оних који тврде да су претрпели физичко насиље од мађарске полиције. О свим случајевима је упозната полиција. НПМ је приликом посете Граничном прелазу Хоргош добио информацију да је вече пре један малолетни мигрант враћен из Мађарске, да су према њему мађарски службеници применили физичко насиље и да је он смештен у Прихватни центар у Суботици. Службеници Комесаријата су били упознати са овим случајем, али током посете Прихватном центру овај мигрант није био ту, јер је изашао до града.

2.2.2. Малолетни мигранти

У Центру и даље постоји кутак за децу, који је отворен сваког дана и у којем психолошкиња ради са децом различитог узраста. У тренутку посете кутак је био затворен због истека радног времена.

Деца из Центра су делимично укључена у основно образовање. Образовање пружају наставници из 4 основне школе из Суботице тако што три пута недељно (понедељком, средом и петком) долазе у Центар и држе наставу. Настава траје по 90 минута за две групе деце, које су формиране на основу њиховог узраста.

У Центру се у дану посете налазило 7 деце узраста до 2 године и 10 трудница. Кутак за мајке и децу није формиран.

3. ГРАНИЧНИ ПРЕЛАЗИ ХОРГОШ И КЕЛЕБИЈА

Од службеника Комесаријата тим НППМ је добио информације да мађарске власти сада примају по 5 миграната по граничном прелазу, односно укупно 10 дневно, што је дуго мање у односу на праксу која је постојала приликом претходне посете, када је примано по 10 миграната по прелазу, односно 20 укупно. Пријем се и даље обавља само радним данима. На ГП Келебија се примају искључиво породице, па уколико породица има више од 5 чланова, морају да се раздвоје. На ГП Хоргош се формирају одвојене листе за пријем малолетника без пратње, самаца и породица и одређен је 1 дан (четвртак) за пријем 4 малолетника без пратње и 1 самца. С обзиром да се често догађа да се мигранти лажно представљају као малолетници да би били раније примљени, па их мађарске власти одмах по пријему врате, успостављена је пракса да се они који тврде да су малолетни приме у Мађарску недељу дана раније од њиховог реда за пријем само како би се утврдило да су заиста малолетни, па се по констатовању тога врате у Србију да чекају свој ред. И даље не постоји званична комуникација између српских и мађарских миграционих власти, већ се размена листа и координација пријема одвија преко представника миграната. Службеници Комесаријата наводе да су чак дошли до информација да су поједини мађарски службеници отпуштени због остварене сарадње са њима.

За разлику од претходних посета, уз граничну линију више нема импровизованих кампова миграната. Овде се сада налазе представници миграната, који кроз комуникацију са представницима Комесаријата и мађарским властима координирају пријем миграната у Мађарску и прихват оних који су враћени у Србију.

ГП Келебија - децембар 2016. год.

ГП Келебија - новембар 2017. год.

Тим НПМ је обавио разговоре са мигрантима затеченим на граничним прелазима и утврдио да они на недељном нивоу добијају списак од 25 – 30 миграната који се налазе у центрима у Србији и који желе пријем у Мађарску. Они ове спискове предају мађарским властима, који на лицу места или у кратком временском периоду направе распоред пријема. Тако утврђену листу ови мигранти предају службеницима Комесаријата. Пријем је радним данима у 8:00 часова. Мигранти чији је термин дођу или их доведу дан раније и овде преспавају, а неки директно из прихватног центра дођу на пријем. Представници миграната обично чекају 25 – 30 дана пре него што и њих приме, па онда долазе нови. На ГП Келебија мигранти спавају у напуштеном чврстом објекту, а на ГП Хоргош у шаторима (у једном представници миграната, у једном они који би требало да уђу у Мађарски и у једном они који су враћени у Србију). Овде имају на располагању мобилне тоалете, који се чисте једном недељно, туширају се у Прихватном центру у Суботици, храну, воду и одећу им доносе хуманитарне организације и 1 недељно их обилазе лекари.¹³ Поред службеника Комесаријата, обилазе их и полицијски службеници и међународне организације.

¹³ ГП Хоргош је подручје Дома здравља Кањижа и Опште болнице Сента, а здравствену заштиту мигрантима на ГП Келебија обезбеђују Дом здравља и Општа болница Суботица.

Представник миграната на ГП Хоргош је члановима тима објаснио да мађарске власти на овом граничном прелазу недељно приме око 30 миграната, а врате у Србију око 100. Међу онима који су враћени има миграната којима је одбијен захтев за азил, али се углавном ради о онима који су нелегално ушли у Мађарску. Дан пре посете НПМ, 18 миграната је враћено, а међу њима је било и малолетника без пратње. Њих често преузме полиција и одведе их у неки од оближњих центара за прихват.

Иако је, као што је НПМ раније истицао, процедура пријема наметнута од стране мађарских власти и не представља ефикасан поступак остваривања права на подношење захтева за азил,¹⁴ НПМ је уочио да службеници Комесаријата боље него раније управљају процедуром пријема у Мађарску и да су захваљујући посвећеном раду, уложеном напору ка успостављању реда и поверењу које су задобили од миграната постигли да они напусте кампове уз гранични прелаз и да у центрима за то намењеним чекају свој ред за пријем.

¹⁴ Извештај о посетама Прихватним центрима у Суботици и Сомбору и Граничним прелазима Хоргош и Келебија, стр. 14.